

ЗМІНА МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ПОВЕДІНКУ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Досліджується еволюція підходів до регулювання банківської діяльності Національного банку України та Міжнародного комітету з питань банківського нагляду, визначаються етапи імплементації міжнародних стандартів врегулювання банківської діяльності в Україні. Проводиться дослідження впливу стандартів регулювання та нагляду як складових елементів системи, що здійснюють вплив у процесі взаємодії з іншими елементами на структурні параметри банківської системи. Спираючись на методологію системних досліджень, автор розглядає регулювання як складовий елемент системи, зокрема банківської, що здійснює вплив на склад та розмір системи і тим самим підтверджує дієвість системних принципів. В статті іноземний капітал виступає індикатором, що визначає загальну тенденцію розвитку банківської системи України.

Ключові слова: банківська система, банки, банки з іноземним капіталом, регулювання банківської діяльності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Роки посткризового відновлення національних фінансово-кредитних систем визначили пріоритети центральних регуляторів у процесі відновлення та підтримки високого рівня стабільності банківських систем. Серед світових новацій слід виділити прийняття в червні 2010 р. Конгресом США Закону Додда–Френка про посилення нагляду за діяльністю інвестиційних фондів, зниження ризиків фінансово-кредитної системи і більш жорстке регулювання основних учасників фінансового ринку. На європейському рівні трансформування відбулось за рахунок ухвалення Регламенту про інфраструктуру Європейського ринку (EMIR), затвердження другої редакції Директиви про ринки фінансових інструментів (MIFID), нової редакції Директиви про вимоги до капіталу (Базель III).

Не можна стверджувати, що Національний банк України залишається осторонь світових тенденцій. Протягом останніх років внесено зміни в законодавство щодо процедури тимчасової адміністрації в неплатоспроможних банках, підвищення прозорості банків та нагляду на консолідованій основі, спрощено механізм передачі «токсичних» активів, збільшено розмір суми гарантування вкладів фізичних осіб. Тим не менш, запровадження стандартів Базеля III в практику методичного забезпечення регулювання банківської системи України потребують додаткового вивчення. Розробка адекватних стратегій потребує деталізації ретроспективи імплементації міжнародних стандартів у регуляторну практику Національного банку України та врахування особливостей діяльності національної банківської системи на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблемам становлення та функціонування банківської системи в цілому, та її регуляторної політики зокрема, а також проблемним аспектам функціонування іноземного капіталу в кредитно-фінансовій системі країни присвячено багато досліджень, зокрема праці таких українських учених, як А.П. Вожжова, А.А. Грищенко, В.Дзюблюка [2], О.М. Колодізева, А.М. Мороза, А.А. Мещерякова, І.В. Сала, В.С. Стельмаха, С.А. Циганова, Н.М. Шелудько, російських учених: А.Г. Братко, Ю.С. Голікової, О.І. Лаврушина, І.Д. Мамонової, В.В. Масленнікова, В.В. Попкова, А.М. Тавасієва, В.М. Усоскіна, М.А. Хохленкової, О.Б. Ширинської та західних учених: Ед.Доллана, П.Вінсента, П.Роуза, Дж.Сороса, С.Фішера та ін. Їх наукові праці дозволили сформулювати концепцію еволюції банківських систем, сформулювати теоретичні підходи до визначення методологічної основи дослідження.

Поряд із цим слід зазначити, що в опрацьованих літературних джерелах не знайдено емпіричного підтвердження динаміки входження та функціонування банків з іноземним капіталом на тлі зміни еволюції світових стандартів регулювання банківської діяльності, а також відповідність чинної методичної основи банківського регулювання міжнародним стандартам.

Формулювання цілей статті. Метою статті є вивчення зміни структурних параметрів банківської системи України відповідно до зміни міжнародних стандартів регулювання банківської діяльності.

© І.І. Д'яконова, 2013

змож

економічних систем, до яких слід віднести і банківську систему. Під впливом факторів, що формуються як в межах впливу національної економіки, так і глобальних ринків, змінюється конфігурація економічної, фінансової та інших систем.

посткризові роки суспільство все частіше має
юцесів, що характеризують розвиток складних

Процес глобалізації носить об'єктивний та всеосяжний характер, зумовлюючи зростання взаємозв'язків і взаємозалежності національних фінансово-кредитних систем. За останні десять років банківський сектор став одним із найпривабливіших для іноземних інвесторів.

Лібералізація доступу іноземного капіталу до банківських систем порушила цілу низку серйозних питань перед національними органами банківського нагляду та регулювання, потребувала зусиль щодо координації їх дій, часткового перегляду національного банківського законодавства [5]. Було усвідомлено, що посилення міжнародного руху банківського капіталу потребує зваженої державної регуляторної політики, спрямованої на запобігання впливу світових фінансових криз та мінімізації ризиків залежного розвитку банківської системи [5].

Перші кроки у напрямку становлення системи банківського регулювання та нагляду Національним банком України були реалізовані за рахунок поетапного впровадження у законодавчі акти рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду, зокрема Міжнародної конвергенції щодо вимірювання та вимог до капіталу (Базель I), прийнятої у липні 1988 р., що мала сприяти забезпеченню стабільності міжнародної банківської системи та створенню рівних конкурентних умов для міжнародно-активних банків.

Нормативно-правовий документ, що визначав правові основи функціонування банків, порядок створення і основні принципи їх діяльності став Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 20 березня 1991 р. [8].

На підставі прийнятого Національним банком 17 липня 1992 р. Тимчасового положення «Про порядок створення, реєстрації комерційних банків і здійснення нагляду за їх діяльністю» надається право створювати на території України банків інших держав, їх філії і представництва, банків за участю іноземного капіталу. В 1994 р. відповідно до «Принципів нагляду за іноземними філіями банків», розроблених у 1992 р. Базельським комітетом, Національний банк України прийняв Положення «Про порядок видачі ліцензій на створення комерційних банків за участю іноземних юридичних та фізичних осіб» № 24, що зазначає обов'язковий перелік умови, лише за наявності яких НБУ розглядає установчі документи комерційного банку за участю іноземного капіталу.

Правову основу пруденційного регулювання закладено в Положенні «Про економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків» від 21.12.93 р. № 114. З метою захисту інтересів клієнтів та забезпечення фінансової надійності банків, Національний банк України встановлює обов'язкові для всіх комерційних банків економічні нормативи: мінімальний розмір статутного фонду; платоспроможність банку; показники ліквідності балансу; максимальний розмір ризику на одного позичальника; обов'язкові резерви, що розміщуються у Національному банку.

Проте прийняті нормативні акти лише частково відповідали вимогам та стандартам Європейського Союзу й потребували суттєвої трансформації. Відсутність ефективного механізму регулювання як національних банків, так і банків з іноземним капіталом в частині входження на ринок банківських послуг, їх функціонування та заходів впливу на порушення чи недотримання законодавчої бази гальмував процес входження іноземних інвестицій на український ринок банківських послуг.

Поряд із проблемою відсутності належного банківського законодавства перші роки незалежності супроводжувалися депресивними явищами в економіці, зокрема спадом реального ВВП, високими темпами інфляції, зменшенням заробітних плат та валютною нестабільністю. Затверджена програма антиінфляційних заходів у жовтні 1994 р. сприяла скороченню темпів зростання грошової маси в 1995 р., порівняно з 1994 р., з 667,2 до 215,5 %, індексу споживчих цін – з 501,0 до 281,7 % та уповільнила тривалий спад виробництва з 22,9 до 12,2 % [13].

Незважаючи на несприятливі економічні умови та недосконалість законодавчої бази з питань функціонування банківського ринку, на території України в 1994 р. налічувалося 12 банківських установ, створених за участю іноземного капіталу, а в 1996 р. – 14. Крім того, у 1993 р. найбільший банк Франції Credit Lyonnais був першим банком з іноземним капіталом, що розпочав свою діяльність на теренах України, відкривши дочірній банк – «Креді Ліоне Україна».

З точки зору існування широкомасштабного спектра ризиків, притаманних банківській діяльності, існуючих на той час економічних нормативів виявилось недостатньо, щоб забезпечити ефективне банківське регулювання та нагляд. Вводилася в дію Інструкція № 10 «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків» від 30.12.1996 р. № 343, в якій було встановлено 9 обов'язкових економічних нормативів, у 1997 р. коло економічних нормативів розширилося до 21.

Поступове впровадження положень Базельського комітету в національне законодавство, успішне проведення грошової реформи восени 1996 р. та введення в обіг національної грошової одиниці – гривні збалансувало економічні процеси в країні та підвищило інтерес зарубіжних інвесторів до української економіки. За даними НБУ на кінець 1997 р. було зареєстровано 22 іноземні банки та їх представництва на території України, в 1998 р. – 28, а в 1999 р. вже 30. Проте економічне становище в країні було вкрай нестабільне: від'ємний приріст ВВП (-0,2 %), динаміка зростання рівня інфляції (19,2 %) значно перевищує темпи зростання заробітних плат (3,4 %).

Гальмування процесу відновлення економіки України спричинено розгортанням світової фінансово-економічної кризи 1997–1998 рр., як результат – зниження в подальшому інвестиційної активності інвесторів, які з 2000 р. почали масово вивозити капітал з ринків, що розвиваються, для економічного та фінансового відновлення країни походження капіталу. Вже в 2001 р. число банків за участю іноземного капіталу скоротилося на 32 % в порівнянні з 2000 р. і становило 21, в подальші роки їх кількість за інерцією зменшувалася.

Динамічний розвиток банківської системи в Україні протягом 2001–2008 рр. був зумовлений стабільністю цін, заробітних плат, підвищенням ефективності виробництва. Зміна економічного становища в країні та євроінтеграційне прагнення зобов'язувало корегувати банківське законодавство відповідно до загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів і стандартів задля підвищення якості процесу регулювання та нагляду за комерційними банками.

Постанова НБУ «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» № 368 від 28.08.2001 р., що враховувала основні рекомендації Базельського комітету до оцінки банківського капіталу, була підготовлена з урахуванням Основних принципів ефективного банківського нагляду й Директив ЄС щодо питань фінансового сектора.

У зв'язку зі стрімким розвитком банківського сектора Базель I піддавався певній корекції, здебільшого у сфері ризиків. З метою наближення до максимальної відповідності реаліям банківського бізнесу Базельським Комітетом у 2004 р. була презентована нова версія Угоди про капітал – Базель II, що містить розширений спектр банківських ризиків та удосконалену методику їх розрахунків, що спрямовані на стимулювання розвитку системи ризик-менеджменту банку; зосереджує увагу на взаємодії банків і регулюючих органів з питань забезпечення та підтримки капіталу на достатньому рівні та забезпеченні ринкової банківської дисципліни.

Уже в грудні 2004 р. Генеральний Департамент банківського нагляду Національного банку України розробив Проект «Про підходи до впровадження Базеля II», відповідно до якого передбачалася така послідовність та терміни запровадження Опор Базеля II:

- опора III «Ринкова дисципліна» (до 2007 р.);
- опора II «Процес наглядової перевірки» (до 2008 р.);
- опора I «Мінімальні вимоги до капіталу: Кредитний ризик – Стандартизований підхід» (до 2010 р.);
- опора I «Мінімальні вимоги до капіталу: Кредитний ризик – Оснований на внутрішніх рейтингах підхід» (до 2020 р.);
- опора I «Мінімальні вимоги до капіталу: Операційний ризик – Підхід базового індикатора» (до 2010 р.);
- опора I «Мінімальні вимоги до капіталу: Операційний ризик – Стандартизований підхід» (до 2015 р.).

Першим етапом на шляху імплементації інноваційного директиву в практичну діяльність банків стало прийняття 2 серпня 2004 р. Постанови «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» № 361, розробленої з урахуванням міжнародних вимог, зокрема Другої базельської угоди про капітал, що регламентують принципи корпоративного управління та ризик-менеджменту в банках [4].

Процес схвалення інструкції «Про порядок складання й оприлюднення фінансової звітності банків України» [12] від 27.12.2007 р. № 480 започаткував роботу щодо запровадження міжнародних вимог з питань дотримання ринкової дисципліни у частині розкриття інформації про діяльність банків.

Загалом, 2001–I півріччя 2008 рр. характеризується бурхливим сплеском у розвитку національної економіки країни, зумовлене розширенням ресурсної бази для її фінансування за рахунок припливу іноземних інвестицій в банківський сектор. В цілому, кількість іноземних банків за 2002–2008 рр. збільшилася з 19 до 53, а частка іноземного капіталу в структурі статутного капіталу банківської системи України зросла відповідно з 13,7 до 36,5 %.

Подальшим випробуванням для економіки України стали події, що негативно характеризували діяльність як економічної системи в цілому, так і банківської діяльності зокрема, зумовлені виникненням проблем на іпотечному ринку США. В умовах динамічного розвитку глобалізаційних процесів на фінансовому ринку та інтеграції національних економік до світової, криза швидко перекинулася на інші країни світу, включаючи Україну. На кінець 2008 р. частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків складає 36,7 % [7], що свідчить про залежність вітчизняних банків від закордонних і про неможливість ухилитися від процесів, що відбуваються на світовому фінансовому ринку. Також протягом зазначеного періоду на тлі скорочення темпу приросту реального ВВП до 2,3 %, зменшення реальної заробітної плати на 3 %, підвищення рівня інфляції на 22,3 % зменшується ресурсний потенціал банківських установ, зростає частка проблемних кредитів, і, як наслідок, отримані збитки у розмірі 38,4 млрд. грн. у 2009 р. та 13,0 млрд. грн. у 2010 р.

Будучи гарно диверсифікованими, іноземні банки менш вразливі до різноманітних шоків потрясінь та здатні адаптуватися до зовнішніх та внутрішніх ризиків, а тому присутність їх на українському ринку

не зменшилася. Більш того, окремі іноземні банки змогли активізувати свою діяльність шляхом поглинання проблемних національних банків.

В 2010 р. Базельським комітетом опубліковано Базельська угода (Базель III), що є ключовим нормативним документом, спрямованим на підвищення якості управління ризиків та капіталом фінансових організацій. Даний документ встановлює нові мінімальні вимоги до капіталу, нові показники ліквідності та «леверидж», а також нові методики та підходи до оцінки ризиків.

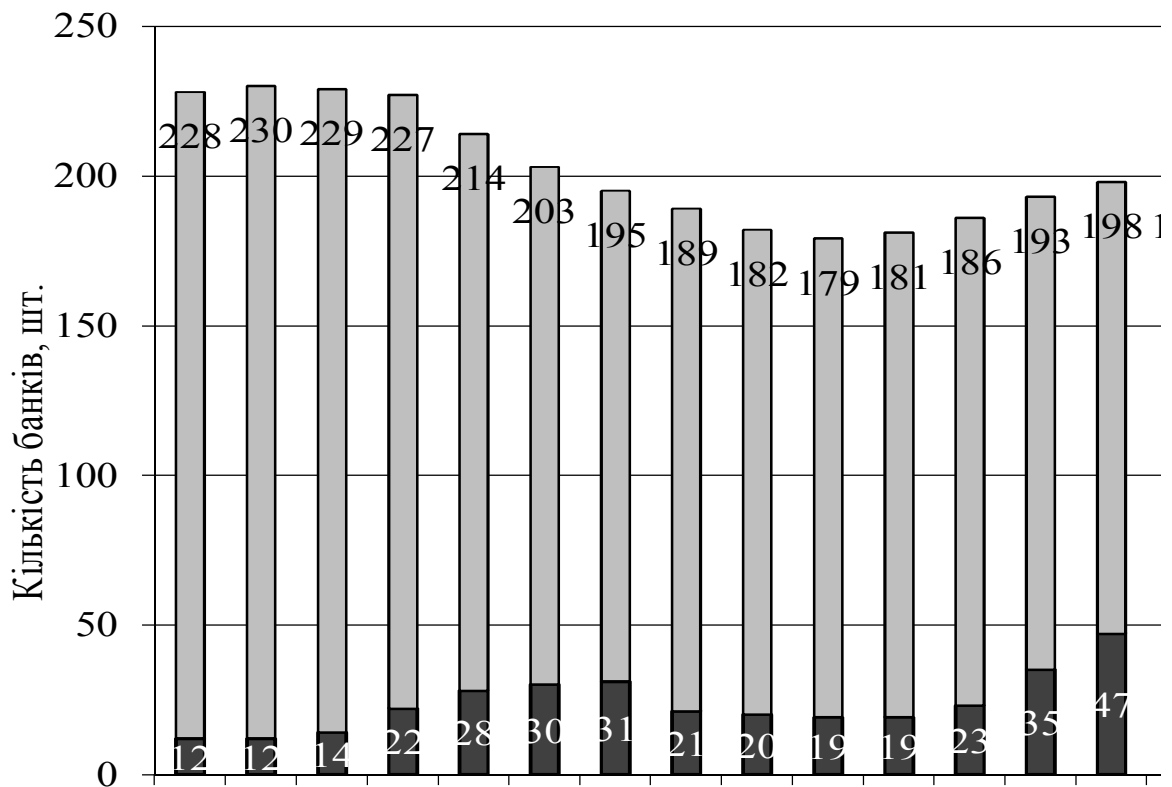
Необхідність запровадження нових стандартів регулювання фінансових ринків стало вимогою, що визначили події, які стали наслідками світової фінансової кризи. Однак на сьогодні всі країни світу, що планують імплементацію стандартів Базеля III, можна розділити на дві групи. До першої слід віднести країни, що оприлюднили остаточні правила в 2012 р. та в січні 2013 р. ввели в дію вимоги Базеля III (Австралія, Китай, Індія, Японія, Швейцарія, Канада, Мексика, ПАР, Саудівська Аравія). Інша група країн (Бразилія, Індонезія, Росія, Аргентина, США, ЄС) оприлюднили перші проекти нормативних документів в 2012 р. Поряд із цим, ці країни оголосили про наміри поетапного запровадження стандартів Базеля III. Керівництво Національного банку України оголосило про наміри імплементації стандартів Базеля III з 2019 р.

Однак регулювання діяльності банків України відбувається на основі врахування та нівелювання ризиків та загроз діяльності кожного окремого банку та оцінки ризиків порушення фінансової стабільності банківської системи.

Спираючись на наукову методологію дослідження, банківську систему слід віднести до складної системи, що поєднує в собі елементи детермінованих систем і систем імовірнісного типу. Характеристика банківської системи як складної сукупності різних елементів, що взаємодіють між собою і зовнішнім середовищем, що являє цілісне утворення, визначається державними функціями, що вона виконує. Кредитні організації, ефективно залучаючи внутрішні заощадження і грошові ресурси, збільшують можливості економічного зростання та інвестиційний потенціал країни. Складність системи визначається наявністю взаємозв'язків, сукупністю елементів та впливом на інші системи.

Адаптивна *поведінка*, крім середовища існування банківської системи, визначається властивою їй функцією саморегуляції. Чинники, що визначають можливості банківської системи до саморегуляції, – це ступінь незалежності і методи роботи центрального банку, структура організації і ступінь розвиненості мережі комерційних банків, зокрема іноземних, здатність комерційних банків регулювати свої витрати, наявність або відсутність традицій у банківській справі.

Останню тезу достатньо об'єктивно підтверджує статистика діяльності банків з іноземним капіталом в Україні та адаптація регулятивних вимог Національного банку України щодо присутності останніх на національному фінансовому ринку (рис.2).

Базель I (імплементация)	Базель II (імплементация)	
	Базель II (прийняття)	Базель III (обговорення прийняття)

Рис. 1. Зміна кількості банків України на тлі впровадження в банківське законодавство вимог Базельського комітету, побудовано за даними [14, 13]

Посиленню експансії іноземного капіталу сприяло прийняття у 2006 р. Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про банки і банківську діяльність”», відповідно до якого іноземним банкам надано право відкривати філії на території України. Закон містить перелік умов, за якими іноземним банкам дозволено відкривати свої філії, а також порядок здійснення їх діяльності. Прийняття цього Закону є важливою умовою для вирішення питання вступу України до СОТ, а також членства України в Європейському Союзі. Так, згідно зі ст. 24, іноземні банки мають право на відкриття філій та представництв на території України за таких умов:

1) до держави, в якій зареєстровано іноземний банк, відсутні суттєві застереження з боку відповідних міжнародних органів щодо виконання нею міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму;

2) банківський нагляд у державі, в якій зареєстровано іноземний банк, відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду;

3) між Національним банком України та органом банківського нагляду держави, в якій зареєстровано іноземний банк, укладено угоду про взаємодію у сфері банківського нагляду, гармонізації їх принципів та умов;

4) мінімальний розмір приписного капіталу філії на момент її акредитації є не меншим 120 млн. грн.;

5) наявність письмового зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникли у зв'язку з діяльністю його філії на території України.

Світовий досвід свідчить, що, як правило, плюси та мінуси вливання іноземного капіталу до внутрішніх банківських систем є збалансованими за умов продовження активної діяльності вітчизняних банків та збереження за ними значної частки банківської системи країни.

Аналіз офіційної статистики щодо структурних показників розвитку банківської системи України дає можливість зробити висновки щодо зниження прибутковості роботи банків починаючи з 2008 р., що наведений в таблиці 1. З 2009 р. рентабельність активів банків є від'ємною, що підтверджується об'єктивними процесами масового колапсу щодо неповернення кредитів. Протягом всіх років після початку світової кризи 2008 р. відбувається скорочення масштабів банківського бізнесу. Визначені тенденції підтверджуються тенденціями до зниження темпів приросту активів, капіталу та зобов'язань вітчизняних банків в 2010–2012 рр. в середньому 5, 10 та 4 % відповідно, порівняно з 62 % приросту активів, 80 % приросту власного капіталу та 63 % приросту зобов'язань в період з 2006 по 2009 рр. Цікавим видається порівняння визначених показників з темпами розвитку основних макроекономічних показників України.

Таблиця 1

Структурні показники розвитку банківської системи України [14]

Показник	Рік (станом на 1 січня)										
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Темпи приросту активів, %	33	23	56	34	58	59	76	54	-5	7	12
Темпи приросту власного капіталу, %	21	26	29	42	38	67	63	71	-4	20	13
Темпи приросту зобов'язань, %	29	35	62	32	62	57	78	52	-6	5	12
Частка кредитного портфеля в активах, %	63,20	68,96	69,59	68,69	70,12	76,38	78,43	81,41	84,89	80,14	78,28
Прибутковість активів, %	1,27	1,27	1,04	1,07	1,31	1,61	1,50	1,03	-4,38	-1,45	-0,76

Прибутковість капіталу, %	7,50	7,97	7,61	8,43	10,39	13,52	12,57	8,51	-32,52	-10,19	-5,27
---------------------------	------	------	------	------	-------	-------	-------	------	--------	--------	-------

На наш погляд, банківська діяльність як і будь-яка комерційна справа, зорієнтована, в першу чергу, на прибуток. Цю тезу підтверджує і сутність системного підходу, адже будь-яка система повинна мати мету, що забезпечує функціонування заданої системи у визначених параметрах. Метою діяльності банку є отримання прибутку, забезпечення рентабельності активів і ефективності власного бізнесу. Контраверсійна взаємодія двох систем (економічної та банківської) передбачає зміну параметрів однієї в разі зміни іншої і навпаки. Так, банки з іноземним капіталом, що діють в межах ринку банківських послуг України сьогодні, зорієнтовані, в першу чергу, на обслуговування населення, реалізацію програм роздрібного бізнесу. Ефективність останнього, в свою чергу, залежить від схильності до заощаджень населення, їх платоспроможності, довіри до банківської системи.

Зважаючи на низхідні темпи зростання реального наявного доходу населення, а також рівня заощаджень, що показано на рисунку 1 цілком, закономірною є тенденція до згортання масштабів присутності банків з іноземним капіталом у банківському секторі України за рахунок дії принципів адаптивності банківської системи.

Аналіз тенденцій та організації роботи банків за участю іноземного капіталу в Україні свідчать про сповільнення їх активності. Так, Кредит Європа Банк, що належить турецькій FIBA через голландський Credit Europe Bank, в січні 2012 р. згорнув власну філіальну мережу України. На ринку України сьогодні працює лише центральний офіс банку. В 2012 р. в наслідок продажу СЕБ Банку шведською SEB Group на ринку України з'явився Фидобанк. Подібна схема продажу активів іноземного банку національному власнику була реалізована щодо Ерсте Банку, що належить до австрійської Erste Group. Група Societe Generale продала активи своїх дочірніх структур ПроФин Банку і компанії «ПростоФинанс» Альфа-банку. Таким чином, в 2012 р. 7 банків з іноземним капіталом максимально згорнули власний бізнес в Україні або взагалі покинули ринок. В поточному році тенденція до виходу іноземних банків з ринку банківських послуг України продовжилась.

З одного боку, подібні тенденції свідчать про низьку конкурентоспроможність та ефективність банківського бізнесу внаслідок зниження економічної активності середовища, в якому працює банківська система України. З іншого, визначена динаміка дає можливість зробити висновки про адекватність розвитку окремих сегментів економіки України відповідно до існуючих передумов, а отже і про відсутність штучних механізмів керування національною економікою.

Висновки. Дослідження ретроспективи регуляторної політики Національного банку України на тлі зміни міжнародних стандартів регулювання банківської діяльності та участі іноземних банків у функціонуванні банківської системи України, можна зробити такі узагальнення:

1. Глобалізація банківського бізнесу є надзвичайно складним та суперечливим процесом, оскільки має як позитивний, так і негативний характер прояву. Прискорення економічного розвитку країн відбувається за рахунок залучення прямих іноземних інвестицій, вільному та швидкому розповсюдженню потоків капіталу.

2. Національний банк України протягом всього періоду свого існування провадив регуляторну політику адекватну вимогам часу та спрямовану на підтримку фінансової стабільності.

3. Кількісні та структурні показники банківської системи України, зокрема динаміка присутності іноземного капіталу в банківській системі України підтверджують гіпотезу про дієвість системних принципів діяльності останньої. Так, банки з іноземним капіталом, як прибутково орієнтовані суб'єкти фінансового ринку, демонструють тенденцію до розширення власної присутності на ринках з дієвим нормативним забезпеченням та висхідними темпами економічного розвитку реального сектора економіки, як головного споживача банківських послуг, та скорочують присутність в країнах темпи зростання економіки якої знижуються.

4. Подальші дії центрального регулятора банківської системи України мають бути спрямовані на гармонізацію інтересів банківського сектора економіки України та інтересів фінансових ринків іноземних держав; прозорість механізмів проникнення іноземного капіталу в банківську систему України, а також підвищення ефективності впливу банківської системи на темпи економічного зростання національної економіки. При цьому, використання міжнародних стандартів регулювання банківської діяльності мають базуватися на забезпеченні реалізації системних принципів банківської діяльності та пріоритетах запровадження ризик-орієнтованого підходу.

Список використаної літератури:

1. *Балануца О.О.* Іноземний капітал у кредитно-фінансовій системі України : дис. ... канд. економ. наук : 08.00.08. – Гроші, фінанси і кредит / *О.О. Балануца.* – К., 2010. – 215 с.

2. Дзюблюк О.В. Розвиток банківської системи України як основа реалізації стратегії економічного зростання : монографія / О.В. Дзюблюк ; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – 384 с.
3. Д'яконова І.І. Теоретико-методологічні основи функціонування банківської системи України : монографія / І.І. Д'яконова. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. – 400 с.
4. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 № 368 / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
5. Онищенко В.О. Регулювання іноземного капіталу в банківській системі: зарубіжний досвід та імплементація його в Україні / В.О. Онищенко, С.Б. Манжос // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 11. – С. 16–21.
6. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України / Постанова Правління НБУ від 02.08.2004 № 361 / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04>.
7. Про внесення змін до Інструкції «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» : Постанова Правління НБУ від 17.12.2007 № 458 / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1424-07>.
8. Про внесення змін до Закону України «Про банки і банківську діяльність» України / Закону України від 16.11.2006 № 358-16 / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/358-16>.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
10. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів : Постанова Правління НБУ від 08.09.2011 № 306 / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11>.
12. Про порядок іноземного інвестування в Україну : Постанова Правління НБУ від 10.08.2005 № 280 / Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0947-05>.
13. Річний звіт Національного банку України за 2006 р. / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/Publication/an_rep.htm.
14. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Д'ЯКОНОВА Ірина Іванівна – доктор економічних наук, доцент, декан факультету банківських технологій Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми.

Наукові інтереси:

- міжнародні фінанси;
- міжнародна банківська справа;
- банківська система;
- банківський нагляд та регулювання.

Тел.: (моб.) (050)765-11-78.

E-mail: irs980@ukr.net.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2013

